

България в ESS

Участието на България в Европейското социално изследване (ESS) стартира през 2005 г., когато чрез фонд „Научни изследвания“ е подкрепен научен проект, даващ достъп до третото издание на ESS. Български научно-изследователски екип под научното и оперативното ръководство на доц. Лилия Димова досега успешно е реализирал 4 издания на ESS, спечелили висока оценка и международно признание. По думите на Dr. Rory Fitzgerald - директор на ESS и координатор на SERISS, City University, London, *„България играе водеща роля в ESS“* и има *„съществен принос в развитието на международните сравнителни изследвания“*.

Пълноправното членство на Република България в ESS ERIC е колкото въпрос на национална потребност, толкова и на международен престиж, а също и на възможност страната да отговори на европейските изисквания за разработване на социални оценки и политики, базирани на доказателства по актуални обществени теми. Богатият масив от национални и международни данни позволява да се следи динамиката в качеството на живот на гражданите от различни социални групи и на тази база да се изготвят сравнителните анализи относно настъпващите промени в България и в другите страни.

По-конкретно:

- **България е пълноправен член на ESS от 2005г.** Благодарение на спечелени проекти от Фонд „Научни изследвания“ досега успешно е реализирала четири издания на ESS (R3' 2006/7, R4' 2008/9, R5' 2010/11 и R6' 2012/13) чрез националното представителство на Агенцията за социални анализи (ACA) – научна организация от типа Think Tank.
- Българското участие в ESS е оценено високо от международните координатори и партньори - **ролята на България в проекта е определена като „водеща“**. С респект и признание се гледа и на **„високото качество на българския принос към международните сравнителни изследвания“**.

- **Резултати от ESS са широко популяризирани и многократно използвани** за публикации в научния и периодичния печат, за организация и участие в научни форуми у нас и по света, за пресконференции и медийни изяви, за електронни издания, за обучение на студенти и докторанти, за кариерно развитие на учени и изследователи, вкл. за защита на повече от 10 докторски дисертации и също толкова хабилитации и професури в България и по света.
- ESS като методика, резултати и аналитични подходи, както и специалната обучителна програма **ESS EduNet** широко се използват в **образователния процес на водещи университети** у нас, сред които са Софийски университет „Кл. Охридски“, УНСС, Пловдивски университет, Югозападен университет, Великотърновски университет и др.
- Най-значимата научна продукция върху данни от ESS (първата от всички участващи страни!), е колективната монография под съставителството на проф. Н. Тилкиджиев и доц. Л. Димова **„Благополучие и доверие: България в Европа? Сравнителен анализ по Европейското социално изследване (ESS) 2006/2009.“ (2010, Изток-Запад, 567стр)**, в която са включени тематично структурирани анализи на 25 български учени и изследователи от различни поколения, институции, организации.
- Европейско социално изследване е оценено от две български правителства като един от топ научните приоритети на страната и е **единствения проект от социалната сфера, включен в Националната пътна карта** за научноизследователска инфраструктура - НПК (с РМС № 692 / 21.09. 2010г. и с РМС № 569/31.07.2014г).
- През 2014г. е изграден **Консорциум ESS ERIC – Bulgaria**, който обединява четири международно признати организации от различен тип – Университет за национално и световно стопанство (УНСС), Институт за изследване на обществата и знанието (ИИОЗ) при БАН, Агенция за социални анализи (АСА) и Съюз на икономистите в България (СИБ). Чрез този консорциум се осигурява широко научно представителство както при изпълнението на проекта ESS ERIC, така и при разпространението и използването на резултатите от него.
- За да отговори на европейските изисквания, досегашната инфраструктура **„Европейското социално изследване в България“**, включена в НПКНИ, беше актуализирана като инфраструктурен проект със заглавие **„Нови възможности във връзка с ИКТ-базирани системи и модели за продължаващо участие на България в ESS и**

присъединяване към ESS ERIC" с фокус върху оптималното използване и още по-широкото приложение на новите възможности във връзка с ИКТ-базирани системи и модели при пълноправното членство на България в ESS ERIC. По този начин инфраструктурният проект **съответства на тематична област 1 „Информатика и ИКТ”** от Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Република България за периода 2014-2020 г. (ИСИС), където е предвидено фокусиране на инвестициите за развитие на иновационния потенциал в идентифицираните тематични области.

➤ **Ползите от членството на България в ESS ERIC** могат да се групират в следните основни направления:

- Благодарение на участието си в ESS България разполага с уникална, надеждна, актуална и сравнима географски и във времето национална и международна **информация за социалния климат в България и в Европа с изключително широк спектър на приложение** за научни, образователни, политически, дипломатически и др. цели.
- ESS покрива почти целия периметър от социални, икономически и политически проблемни теми, тенденции и нагласите към тях, при това в динамика, което предоставя **уникална възможност за сравнимост във времето и между отделните страни.**
- **ESS дава на научно-изследователската общност достъп до най-високи академични методически стандарти** за провеждане на сравнителни социални изследвания, както и до надеждна, актуална и методически прецизна социална информация, която може и се използва за научни анализи, публикации, разработки, както и за професионално усъвършенстване и кариерно развитие на учени и изследователи;
- **ESS осигурява възможност на академичната общност да ползва безплатно специална иновативна програма за обучение ESS EduNet,** която позволява да се синхронизира българското университетско образование с Европейското и световното.
- **ESS предоставя на Правителството, държавните органи, управленските кадри от всички равнища възможност да поддържат реална представа** къде на социалната карта на Европа се намира България, да използват резултатите от проекта за научна обосновка, актуализиране и разработка на политики,

стратегии, програми, конкретни мерки, политически решения – т.е. да формират „*highest-quality evidence based policies*”;

- **ESS осигурява на журналистическата гилдия богат набор от „новини”** при сравненията между българите и другите европейци, които служат не само да информират обществеността „Къде сме ние?”, но и да провокират гражданска активност в търсене на отговори и на въпроси като „Защо сме такива?”, „Какво НИЕ самите можем да направим, да за запазим идентичността си и едновременно да сме уважавана част от европейската общност?” и мн.др.
- **ESS е един от малкото проекти, които гарантират свободен и напълно безплатен достъп** на всички заинтересовани лица и институции до целия масив от международно сравними социални данни, които се обработват, съхраняват и разпространяват от норвежкия институт за социални данни NSD - един от най-авторитетните институти в тази област не само в Европа, но и в целия свят;
- **ESS дава изключително богат материал за организиране на научни дискусии и публични дебати** по теми и проблемни области, които вълнуват хората, институциите, бизнеса;
- Пълноправното участие в ESS, гарантира **мощнен информационен поток** от надеждна и актуална информация да тече към България, който да поддържа високо ниво на информираност на различните научно-изследователски и държавни институции, министерства, ведомства от правителствения и неправителствения сектор.
- Най-сериозната полза за страната ни е **отстояването и затвърждаването на престижния статут на България в европейското и световно научно-изследователско пространство.**